

Odrzańska Izba Gospodarcza. Geneza, cele, zakres działania

Odrza Chamber Of Commerce. Genesis, goals, scope of action

Dudek Marcin

Przewodniczący Rady Nadzorczej
Oig

Ziółkowski Maciej

Prezes Zarządu Oig

**Wrzecioniarz Piotr
Antoni**

Członek Konwentu OIG
Prof. (em) Pol. Wrocław., Prof.
Collegium Witelona

Streszczenie: W opracowaniu przedstawiono historię powstania i rozwoju Odrzańskiej Izby Gospodarczej (OIG) w latach 2019-2023. Obok genezy sformułowano także cele istotne dla wszystkich interesariuszy w tym podmiotów gospodarczych, jednostek samorządu terytorialnego ale także organizacji ekologicznych. Szczegółowo opisano kilkanaście inicjatyw podjętych w ostatnich latach na terenie Polski ale także poza granicami kraju. Sformułowano ogólne zamierzenia OIG na najbliższe dziesięciolecia.

Słowa kluczowe: Odrzańska Izba Gospodarcza

Abstract: The study presents the history of the creation and development of the Odra Chamber of Commerce in the years 2019-2023. In addition to the genesis, goals important for all interested were also formulated, including economic entities, local government units and also ecological organizations. Several initiatives undertaken in recent years in Poland but also directly abroad are described in detail. Very general OIG intentions for the coming decades were formulated.

Keywords: Odrza Chamber Of Commerce

Wprowadzenie

Problematyka wodna z wielu względów jest jedną z najważniejszych. Wszyscy wiedzą, że odpowiedniej jakości woda jest niezbędna do życia dla ludzi i zwierząt, a także w uprawie roślin. Przez tysiąclecia woda odgrywała także ważną rolę w transporcie rzeczonym oraz morskim. Wiedza taka na temat wody jest niezbędna, a szczególnie ważna na obszarach, gdzie jej brakuje, jest jej zbyt dużo, bądź jej jakość jest niewystarczająca. Postępujące zmiany klimatyczne, docierające także nad terytorium Polski, będą potęgowały zainteresowanie tą tematyką również w naszym kraju czego przykłady widać w ostatnich kilku latach.

Większość z nas ma w pamięci okres ostatnich dziesięcioleci i dobrze rozumiemy co się stało, czego nie dopilno-

wali bądź zaniechali poprzednicy, nawet rozumiemy dlaczego tak się stało. Bazując na tej historycznej wiedzy podejmujemy próbę konstruktywnego działania w celu zdefiniowania ważnych dla wszystkich obszarów oraz rozpoczęcia profilaktycznych działań praktycznych. Biorąc pod uwagę zakres dotychczas prowadzonej działalności koncentrujemy się na dorzeczu Odry. Pragniemy zastosować do tego zagadnienia podejście holistyczne.

W opracowaniu niniejszym przybliżamy genezę powołania Odrzańskiej Izby Gospodarczej, cele które przyświecają naszej działalności, a także przedstawiamy kalendarium zdarzeń, które udało się zrealizować w krótkim, pełnym trudności okresie, mając również nadzieję na kontynuację i rozwój już podjętej inicjatywy.

Geneza i cel powstania OIG

Historia naszej działalności rozpoczyna się w roku 2019, kiedy po raz pierwszy rozpoczęliśmy wspólnie z grupą 26 firm organizować się w formalne struktury. Stopniowo doprecyzowaliśmy cele i zakres naszej działalności. Była to inicjatywa oddolna środowiska gospodarczego. Pamiętaliśmy z dzieciństwa barki pływające po Odrze, statki wycieczkowe, z których można było podziwiać piękne widoki, kąpiących się i wypoczywających w barach i restauracjach zlokalizowanych nad rzeką. Stopniowo rzeka przestała być żeglowna, nastąpił regres mimo istnienia instytucji zajmujących się odpowiednią tematyką. Zamknięto także stocznie i porty rzeczne, zaprzestano kształcenia w zakresie żeglugi śródlądowej w szkołach średnich i na uczelniach wyższych. Można było odnieść wrażenie, że tematyka wody

ostatecznie zanikła. Państwo okazało się mało wydajne. I jednocześnie w tym samym okresie Polska zanotowała bezprecedensowy rozwój, weszła do elitarnego grona 20 największych gospodarek w skali świata, ludzie się bogacili, powstawały mariny w wielu miejscach w Polsce. W tym samym czasie miasta europejskie leżące nad wielkimi rzekami zwracały się w ich kierunku.

Dolnośląskie środowisko biznesowe podjęło inicjatywę utworzenia Odrzańskiej Izby Gospodarczej. Jest to organizacja multidyscyplinarna, działająca w obszarze szeroko rozumianej zlewni rzeki Odry, dla której wszechstronny rozwój we wszystkich obszarach jest oczywistym i jedynym priorytetem.

Praktyczna działalność OIG

Po utworzeniu OIG powołano Zarząd, Radę Nadzorczą oraz gremium doradcze zwane Konwentem OIG. W Instytucie Inwentyki opracowano „Wnioski dotyczące gospodarki wodnej dorzecza Odry”. Po wielu dyskusjach merytorycznych, zmianach i poprawkach rozpoczęto działalność praktyczną w oparciu o założone cele i wymienione wyżej opracowanie przedstawione bardziej szczegółowo w pracy [1]. Poszczególne działania Izby opisano krótko poniżej zachowując chronologię zdarzeń.

Celem Izby jest przywrócenie znaczenia dróg wodnych w transporcie śródlądowym i turystyce oraz promocja regionów leżących nad Odrą, rozwój firm poprzez szeroko rozumianą współpracę różnych środowisk. Przewidujemy aktywnie uczestniczyć w różnego typu spotkaniach, konferencjach i szkoleniach o zasięgu lokalnym i międzynarodowym. Zdobywane doświadczenia będziemy przynosili na platformę naszej organizacji, otwierając nowe możliwości współpracy dla wszystkich członków i sympatyków.

Idea konsolidacji działań różnych środowisk Odrzańskiej Drogi Wodnej

(ODW) wokół projektu, któremu nadało nazwę „POROZUMIENIA ODRZAŃSKIE” jest następująca:

- wzrost znaczenia gospodarowania i ochrony zasobów wody,
- realizacja wyzwań europejskiej polityki klimatycznej,
- dostrzeganie szans i zagrożeń związanych z reorganizacją europejskich szlaków transportowych i koniecznością dalszej dywersyfikacji dostaw surowców dla gospodarki w oparciu o śródlądowe drogi wodne,
- wykorzystanie szans przez małe samorządy i organizacje pozarządowe, których celem jest wspieranie rozwoju ODW – dzięki realizacji własnych celów statutowych,
- gwarantowanie dostępu Sygnatariuszy do zasobów naukowych całej grupy,
- kreacja partnerstwa pomagającego realizować wspólnie duże projekty ze środków krajowych i UE.
- opiniowanie i kreacja nowych przepisów prawnych.

Zdefiniowano także szczegółowe cele Porozumień Odrzańskich:

- 1) Dążenie do powołania Komisji Odrzańskiej wzorem funkcjonujących w Europie Zachodniej.
- 2) Stopniowe obniżanie śladu węglowego związanego z transportem, optymalizując długość dróg transportowych w ramach TNT oraz postanowień AGN, a także wykorzystując ekologiczne środki transportu na drogach śródlądowych.
- 3) Udrożnienie i unowocześnienie terenów/systemów transportowych wzdłuż biegu ODW przyczyniając się do rozwoju połączenia Odra – Dunaj i szerzej Adriatyk – Bałtyk.
- 4) Przystąpienie do realizacji prac nad opracowaniem Porozumień Odrzańskich przez środowiska biznesowe skupione wokół nowo powołanej Odrzańskiej Izby Gospodarczej i jej partnerów oraz

Sygnatariuszy a także współpracę z administracją rządową, samorządową, organizacjami i instytucjami takimi jak: Wody Polskie, Wojska Obrony Terytorialnej, Ochotnicze Straże Pożarne, PZW, IMGW, Żegluga Śródlądowa i inne.

- 5) Rozszerzenie funkcji zbiornika Racibórz o systemowe retencjonowanie wody celem ochrony zasobów wody, bioróżnorodności oraz życia biologicznego w ODW oraz zapewnienie ciągłości dostaw wody dla gospodarki, jako systemowe zagospodarowanie wód opadowych, w celu zatrzymania części wody z uwagi na zauważalny wzrost średnich temperatur i pojawiające się ekstremalne zjawiska pogodowe.
- 6) Tworzenie hubów przeładunkowych (węzłów przeładunkowych) we współpracy z zainteresowanymi samorządami lokalnymi, a także w uzgodnieniu z przewoźnikami kolejowymi i innymi stosowanymi jednostkami organizującymi transport po stronie czeskiej, słowackiej i polskiej.
- 7) Dążenie do tworzenia gospodarczych obszarów rdzeniowych w najbliższym otoczeniu rzek.
- 8) Ochrona zasobów ODW oraz propagowanie dobrych praktyk gospodarczych, których celem jest racjonalne gospodarowanie wodą.
- 9) Generowanie wspólnych działań poprawiających dostępność do zasobów wody oraz ich bezpiecznego i odpowiedzialnego społecznie wykorzystania w celach gospodarczych, naukowych, turystycznych i rekreacyjnych.
- 10) Tworzenie odpowiednich platform do rozmów z przedstawicielami władz rządowych i samorządowych, ze względu na zróżnicowanie potrzeb, przez każdego z Sygnatariuszy na swoim terenie działania.

W roku 2023 nawiązaliśmy ścisłą współpracę z następującymi Sygnatariuszami i Partnerami Porozumień:

- INSTYTUT INWENTYKI, EUROTERMINAL SŁAWKÓW” Sp. z o.o., ČESKO-POLSKÁ OBCHODNÍ KOMORA z.s. , STOWARZYSZENIE AGLOMERACJA OPOLSKA, Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego z siedzibą w Rybniku, CEE CHAMBERS FEDERATION – Floryda, TILC. (Nadnárodní logistické centrum Věřňovice-Gorzyczki), Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim, Miasto Racibórz, Miasto Oława, Miasto Wrocław, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Urząd Miasta Gorzowa Wielkopolskiego, Polski Klub Ekologiczny w Krakowie, Grupa Azoty Kędzierzyn, Dozamel-Wrocław, Urząd Miasta Głogowa.

Kalendarium wybranych działań Odrzańskiej Izby Gospodarczej w Oławie w sprawie Odry i Porozumień Odrzańskich:

- 1) 26 września 2022 w Ostrawie odbyły się XXVIII Spotkania Biznesu Czech, Polski i Słowacji organizowane przez Czesko-Polską Izbę Handlową we współpracy z Konsulatem Generalnym RP w Ostrawie. Tematem konferencji było bezpieczeństwo energetyczne i transport na terenie krajów grupy wyszehradzkiej.
- 2) 10 października 2022 r. w Urzędzie Miasta Krapkowice podczas spotkania omawiano m.in. działania na rzecz promocji i rozwoju Odrzańskiej Drogi Wodnej, współpracy w tworzeniu i promowaniu sieciowego produktu jakim jest Odrzańska Droga Wodna oraz promowanie turystyki Odrzańskiej jako samodzielnej marki. Spotkanie dotyczyło aktywności samorządowo – gospodarczej na górnej i środkowej Odrze oraz wykorzystania potencjału Odry w całym możliwym zakresie.

- 3) 19 października 2022 r. we Wrocławiu OIG brała udział w IV Międzynarodowym Kongresie Miasto+Woda+Jakość Życia. W czasie Kongresu podczas intensywnej dyskusji podjęte zostały aktualne wyzwania związane z ekonomią miast leżących nad wodą, środowiska wodnego oraz o tym, jak gospodarowanie wodami wpływa na miasta i ich mieszkańców.
- 4) 28 października 2022r. w Akademii Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wlkp. przedstawiciele OIG brali udział w konferencji " Dzień Logistyki. Żegluga Śródlądowa". Podczas konferencji omawiano m.in. pomysł zlokalizowania w Gorzowie portu multimodalnego oraz przywrócenie funkcji transportowych rzek Odry i Warty. W trakcie tego spotkania prelegentem był m.in. Marcin Dudek, przewodniczący Rady Nadzorczej OIG, który przekazał informacje dotyczące Porozumień Odrzańskich, które w podstawowym założeniu mają konsolidować środowiska związane z Odrzańską Drogą Wodną (ODW).
- 5) 10 października 2022 delegacja OIG uczestniczyła w ważnym wydarzeniu w siedzibie radia Kraków. Byliśmy w siedzibie Polskiego Klubu Ekologicznego. To ważny partner i organizacja zrzeszająca ludzi dla których ekologia jest profesją i pasją. OIG otrzymała odznaczenie za działania na rzecz szeroko rozumianej ekologii. To duże wyróżnienie i motywacja do dalszej pracy. Ekolodzy z Krakowa rozumieją potrzeby biznesu oraz wyzwania naszych czasów, które wymagają od wszystkich wspólnego działania i szukania akceptowalnych kompromisów.
- 6) 24 stycznia 2023 w urzędzie Miasta Krapkowice w obecności pana burmistrza Andrzeja Kasiury oraz prezesa Odrzańskiej Izby Gospodarczej Pana Macieja Ziółkowskie-

go został podpisany list intencyjny dotyczący Porozumień Odrzańskich, których inicjatorem jest OIG. List Intencyjny to długo oczekiwany dokument, który sieciuje obie organizacje w celu realizacji wspólnych zadań.

- 7) W dniu 3 lutego 2023r. Pan Prezydent miasta Raciborza Dariuszem Polowy zorganizował spotkanie przedstawicieli izb gospodarczych pogranicza polsko-czeskiego. Wydarzenie uświetniła obecność Pani Izabelli Wołłejko-Chwastowicz, Konsul Generalny RP w Ostrawie oraz Gabrieli Tomik, Eksperta w Departamencie Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej Ministerstwa Infrastruktury. Spotkanie miało charakter roboczy a podejmowane zagadnienia dotyczyły współpracy środowisk gospodarczych i samorządowych. Podczas spotkania Pan Maciej Ziółkowski, Prezes OIG przedstawił „Porozumienia odrzańskie” ukierunkowane na sieciowanie biznesu, nauki oraz administracji w dorzeczu ODW i zaprosił uczestników spotkania do wspólnych działań w Porozumieniu Odrzańskim, mając na uwadze wzrost znaczenia gospodarowania i ochrony zasobów wody oraz realizację wyzwań europejskiej polityki klimatycznej. Izba dostrzega szanse i zagrożenia związane z reorganizacją europejskich szlaków transportowych i koniecznością dalszej dywersyfikacji dostaw surowców dla gospodarki w oparciu o możliwości jakie dają śródlądowe drogi wodne.
- 8) W dniu 17 kwietnia 2023 w Urzędzie Miasta Rybnika w obecności przedstawicieli Związku Subregionu Zachodniego, z siedzibą w Rybniku i Odrzańskiej Izby Gospodarczej podpisano list intencyjny o ustanowieniu partnerstwa o nazwie „Porozumienia Odrzańskie”. To kolejny ważny partner, który dostrzega szanse we współpracy. List Intencyjny podpisali w imie-

niu Subregionu Zachodniego, Prezydent Miasta Rybnika – Piotr Kuczera, Dyrektor Związku – Adam Wawoczny. Odrzańska Izba Gospodarcza była reprezentowana przez Prezesa Izby – Macieja Ziółkowskiego. W spotkaniu uczestniczyli również członkowie Rady OIG – Marcin Dudek oraz Janusz Gierak.

- 9) 30 września 2023 roku, w Centrum Sztuki Kino Odra w Oławie, odbyła się pierwsza konferencja Odrzańskiej Izby Gospodarczej „Odra 2023 – Ile wody w Odrze a ile ścieków”. Głównym tematem wydarzenia było omówienie kwestii związanych z rzeką Odrą, która jest najważniejszym elementem ekosystemu oraz gospodarki w naszym regionie oraz na całej jej długości. Konferencja, zorganizowana przez Odrzańską Izbę Gospodarczą, składała się z trzech paneli dyskusyjnych, podczas których zaproszeni eksperci oraz goście mieli możliwość wymiany myśli na temat kluczowych zagadnień. W konferencji uczestniczyło 11 panelistów i ekspertów pochodzących z różnych środowisk oraz regionów nadodrzańskich. W gronie panelistów znaleźli się wybitni naukowcy, przedstawiciele administracji publicznej, a także biznesmeni związani z obszarem rzeki Odra: ekologodzy z Polskiego Klubu Ekologicznego z Krakowa reprezentowani przez dr Zygmunta Furę, dr Waldemar Szendera – przyrodnik ekspert ze Śląska, Prezydent Miasta Racibórz Dariusz Polowy, Dyrektor Aglomeracji Opolskiej Piotr Dancewicz, Dyrektor Departamentu Usług Wodnych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Pani Anna Wiśniewska, Adam Piaśnik – ekspert z Narodowej Rady Rozwoju – gremium doradczego Prezydenta RP, zaproszona do Konwentu Odrzańskiego Gabriela Tomik, samorządowiec, ekspert ds.

żeglugi śródlądowej, Prezes Euroterminala Sławków Jakub Styczeń, Wiceprezes TILC Jozef Tobola, prof. Piotr A. Wrzecionarz z Instytutu Inwentyki, Burmistrz Miasta Oława Tomasz Frischmann, autor portalu specjalistycznego zegluga-rzeczna.pl, kpt.ż.s. Andrzej Podgórski, Tomasz Sobierajczyk projektant infrastruktury z Gorzowa Wielkopolskiego oraz dr inż. Piotr Gutowski ze Szczecina. Podczas konferencji szczególną uwagę poświęcono osobom, które wniosły znaczący wkład w ochronę rzeki Odra. Polski Klub Ekologiczny wręczył MEDAL 40-lecia PKE zasłużonym gościom konferencji za ich wyjątkowe zaangażowanie ekologiczne na rzecz Odry w całym dorzeczu. Wydarzenie w Oławie to ważne forum dyskusji, które umożliwiło integrację różnych organizacji oraz środowisk w kontekście przyszłości rzeki. Konferencję zakończył wieczorny rejs po Odrze statkiem wycieczkowym.

- 10) Ponadto wymienić należy kilka wizyt w Instytucie Logistyki w Poznaniu, wcielonym do Sieci Łukasiewicza. Omawiano tam możliwości współpracy z siecią krajową jak i w zakresie współpracy międzynarodowej. Stosowne programy UE realizują jedynie podmioty z Europy Zachodniej, a nasze mają jedynie śladowe finansowanie. W wielu przypadkach środki finansowe trafiają do podmiotów zagranicznych działających na terenie Polski.
- 11) Kilka wizyt w 2023 roku w Centrali Zaopatrzenia Hutnictwa w Katowicach, dyskusja on-line o kierunkach współpracy z Siecią Łukasiewicza. Rozmowy z firmami z branży logistycznej w tym m.in. z firmą logistyczną KGHM z Legnicy.
- 12) Wizyta w Euroterminal Sławków (2023).
- 13) 3 spotkania w ZAK S.A. (luty, czerwiec, lipiec 2023).

Biorąc pod uwagę stosunkowo krótki oficjalny okres działalności OIG można uznać, że aktywność Zarządu, Rady Nadzorczej i członków Konwentu była znacząca.

Zamierzenia

W trudnym okresie związanym z ogłoszoną pandemią, kampaniami wyborczymi, transformacją energetyczno-ekologiczną w Europie i Polsce udało się z powodzeniem utworzyć i uruchomić Odrzańską Izbę Gospodarczą. Znaczna aktywność, której część przedstawiono w niniejszym opracowaniu oraz zainteresowanie tematyką świadczą o celowości kontynuowania podjętej działalności. Wyznaczone cele są uzgadniane i akceptowane przez Interesariuszy. Należy dążyć do kontynuacji rozpoczętych prac wciągając w to wszystkie opcje polityczne, gdyż zdaniem autorów, przedstawiony program jest apolityczny, ważny ekologicznie i gospodarczo dla wszystkich zainteresowanych w dorzeczu Odry.

Należy, naszym zdaniem, rozszerzyć działalność na kolejne miasta, gminy, miejscowości po stronie polskiej jak i inne podmioty w tym zagraniczne głównie z Niemiec, Czech i Słowacji.

Wyrażamy także nadzieję, że przyszły sukces OIG zostanie wykorzystany także w dorzeczu Wisły i innych rzek w Polsce. Należy zaznaczyć, że przeprowadzone rozmowy pozwalają sformułować wniosek, iż rysuje się także współpraca międzynarodowa nie tylko na zachód i południe od Polski ale także, po zakończeniu wojny, w kierunku wschodnim.

Do współpracy zapraszamy wszystkich zainteresowanych problematyką wody w dorzeczu rzeki Odry i innych rzek w państwach Europy Wschodniej (EEC). Widzimy duże możliwości współpracy w ramach Unii Europejskiej. ◀